

NESEHNUTÍ (NEZÁVISLÉ SOCIÁLNĚ EKOLOGICKÉ Hnutí)

PRAXE A KAZUISTICKÝ SEMINÁŘ, GEN510

Lenka Čapková
219 166, B-PS GSK

Vyučující: Jana Kryštofová

Datum odevzdání: 8.1.2009

Fakulta sociálních studií MU, 2008/2009

Komentář [J1]: Dobře zpracovaná práce, udržuje rozsah, strukturu má jasnou. Chybí mi zde však práce s odbornou literaturou v textu. To je požadavek.

A. ORGANIZACE

1. Typ organizace

Nesehnutí je dobrovolné, nevládní, neziskové sdružení působící v Brně od roku 1997.

2. Hlavní oblasti činnosti

Hlavním mottem sdružení je *svoboda – zodpovědnost – angažovanost*. Nesehnutí se zabývá ochranou životního prostředí a ochranou lidských práv. Vychází z přesvědčení, že ekologické problémy je třeba vnímat spolu s jejich sociálními příčinami a důsledky, a s ohledem na ně je také řešit. Odhalují příčiny problémů sociálních a ekologických, které politické strany, státní orgány či masová média přehlížejí. Zároveň hledají řešení konkrétních lokálních problémů, s cílem umožnit účast na rozhodování ve veřejných záležitostech těm, jichž se rozhodnutí bezprostředně dotýkají. Cílem všech aktivit je ukázat, že změna společnosti založená na respektu k lidem, zvířatům i přírodě je možná a musí vycházet především zdola, od aktivních lidí, kteří se zajímají o dění okolo sebe, a kteří svou svobodu vnímají společně s podílem zodpovědnosti za život na naší planetě.

Sdružení pracuje nezávisle na stranických a ekonomických zájmech a svých cílů dosahuje použitím výhradně nenásilných prostředků zejména těmito činnostmi:

- a) organizování kampaní a petičních aktivit
- b) výchovná a popularizační činnost, práce s dětmi a mládeží, vydávání knih a časopisů, pořádání výstav a veřejných mítinků a dalších odpovídajících akcí
- c) organizování vzdělávacích akcí (přednášek, seminářů apod.)
- d) informační činnost, vyhledávání a shromažďování informací a knihovnická činnost
- e) účast ve správních a jiných řízeních
- f) praktická činnost ve spolupráci s orgány ochrany životního prostředí, resp. státní správy

(převzato z <http://www.nesehnuti.cz>)

3. Financování

Finance na své projekty získává Nesehnutí především z účelově zaměřených grantů od různých nadací, Jihomoravského kraje, z vládního rozpočtu, z dotací nebo od dárců. Peníze jsou dále sháněny pomocí grantového nebo individuálního fundraisingu.

Pokud se některá kampaň potýká s finančními problémy snaží se zajistit si peníze sama pomocí různé činnosti. Například v rámci kampaně Bezpečí pro uprchlíky, proběhne akce s názvem *Minibazar*, na které se budou dražit a prodávat věci, které lidé přinesou jako dobrovolné dary. Získané peníze se použijí na další aktivity této kampaně.

4. Struktura

Orgány sdružení je Valná hromada a Rada Nesehnutí. Na Valné hromadě, která se schází dvakrát ročně, se např. volí Rada Nesehnutí a schvalují se stanovy. Rada je statutárním orgánem sdružení, schází se minimálně čtyřikrát ročně. Ze svých řad si volí na půl roku statutární zástupce/kyni, který/á má ve sdružení nejvyšší funkci, a dále se volí mluvčí sdružení. Tyto osoby mají právo vydávat stanoviska a prohlášení sdružení. Rada projednává další směřování sdružení, koncepcí kampaní, atd.

Nesehnutí zastřešuje šest hlavních na sobě nezávislých kampaní. Každá kampaň má svého koordinátora/svou koordinátorku. Na činnosti kampaní se dále podílejí především dobrovolníci/ice. Hlavní kampaně jsou:

1. Zaostřeno na hypermarkety
2. Ekoporadna
3. Ženská práva jsou lidská práva
4. Bezpečí pro uprchlíky
5. Jídlo místo zbraní

6. Za práva zvířat

Kromě těchto kampaní má Nesehnutí další aktivity, jako je provozování knihovny, organizování Večerů s Nesehnutím (promítání filmů, diskuse, přednášky), spolupodílení se na Týdnu lidských práv, pořádání různých koncertů, výstav, vydávání čtvrtletního časopisu Alarm, atd.

Jednotlivé kampaně mají společné účetnictví, fundraising, zázemí, stanovy a etický kodex. Ostatní věci, jako vypisování grantů, většinu dobrovolníků/ic, mají vlastní.

5. Síťování

Nesehnutí spolupracuje s dalšími organizacemi, pokud to daný projekt vyžaduje či podporuje. Například v kampani Ekoporadna byl projekt zaměřený na plánovanou výstavbu silnice okolo Brněnské přehrady. Jejich cílem bylo především na danou věc upozornit. Později tento projekt převzala organizace Děti země. Impulzem pro vznik kampaně Bezpečí pro uprchlíky bylo, když v roce 2000 utíkala skupina čečenců před válkou, ale Česká Republika v té době nedávala azyl. Ve spolupráci s Amnesty International jim začal pomáhat a ještě s dalšími neziskovými organizacemi prosazovali v parlamentu změnu o udělování víz a jezdili skupinu navštěvovat do azylového domu. V současnosti kampaně Bezpečí pro uprchlíky navazuje například kontakty s neziskovou organizací SOZE ohledně spolupodílení se na plánované aktivitě Jóga pro ženy a děti.

B. TÉMATA

1. Témata organizace a reflexe genderových aspektů těchto témat

Kampaně Zaostrěno na hypermarkety (zabývá se ekonomickými dopady hypermarketů na malé podnikatele, environmentálními dopady výstavby hypermarketů, porušování práv ze strany hypermarketů, apod.), Ekoporadna (informuje o porušování životního prostředí, radí jak se šetrně chovat k životnímu prostředí), Jídlo místo zbraní (akcemi, jako rozdávání jídla chudým, upozorňují na to, že zatímco na světě hladoví miliony lidí, tak vlády vydávají miliardy dolarů na nákup zbraní), Za práva zvířat (cílem je upozornit na porušování práv zvířat, nabídnout alternativy, součástí je i propagace vegetariánství a veganství) se genderovými tématy v rámci svých kampaní nezabývají, i když by to mohlo být zajímavé, např. zamyšlení nad tím, jaké dopady má hlad a chudoba na genderové role. Jen Ekoporadna je napojena na začínající kampaně ZeMě žena, informující o přispění žen k ekologii svým uvědomělým chováním.

Kampaně Ženská práva jsou lidská práva se tématem genderu zabývá přímo. Aktivity v podobě, vydávání publikací, letáků a triček, pořádání výstav, informačních stánků atd., jsou zaměřeny na proměnu postojů k otázkám spojeným se stereotypními představami o roli mužů a žen ve společnosti, a na problémy toho se týkající, tedy především násilí na ženách, nerovnost na pracovním trhu a v politice, zabývají se také tématem aktivního otcovství.

2. Projekty z kampaně Bezpečí pro uprchlíky

Tato kampaně se zaměřuje na tři základní oblasti:

1. Vzdělávací a osvětová politiky – snaží se o odbourání stereotypních a xenofobních názorů české veřejnosti na uprchlíky. Organizují se různé besedy a workshopy pro studující i širší veřejnost, dříve např. workshopy pro žáky a žákyně středních a základních škol s problematikou uprchlictví a lidských práv, pořádá se promítání tematicky zaměřených filmů, etnické večery s ochutnávkou tradičních pokrmů apod. Vydávají se informační materiály a především uprchlický čtvrtletník PŘES. Jedno jeho číslo (2005/číslo 5) se zabývalo uprchlictvím ve spojení s genderem.
2. Azylová politika České republiky – upozorňuje na nedostatky azylové politiky v ČR a na porušování lidských práv konkrétních uprchlíků/ic.
3. Volnočasové aktivity – organizování aktivit (výlety, exkurze, hry, sportovní utkání, atd.) pro

obyvatele Pobytových středisek v Zastávce u Brna a Zbýšova a dále pořádání akcí v Brně. V současnosti se plánují kurzy Jógy, jak pro azylantky, matky z krizového centra i jiné obyvatelky Brna. Kurzy budou probíhat každý týden a bude možnost přijít i s dětmi, o které se během cvičení postará dobrovolnice. Ženy, které mají malé děti, často nikam nechodí, protože nemají nikoho, kdo by se jim o děti postaral, zde je tento problém vyřešen.

C. GENDER A ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI

1. Konceptualizace genderu a jeho reflektování

Ve všech materiálech sdružení (stanovy, výroční zprávy, letáky, informační materiály,...) je dbáno na korektním používání jazyka. Nepoužívá se generické maskulinum jako dobrovolník, ale vždy jsou zmíněny oba mluvnické rody, tedy dobrovolník a dobrovolnice.

Některé materiály, především z kampaně Ženská práva jsou lidská práva, jsou zaměřeny výhradně na ženskou problematiku, ale také na podporu mužů v rolích vnímaných stereotypně jako ženských, tedy muži na rodičovské dovolené, nebo na. Nově vznikla webová stránka zemezena.cz, která se zabývá tématem jak být ekologicky uvědomělou ženou. Zabývá se tématy jako menstruace, antikoncepce, dětské pleny.

2. Genderová struktura organizace

Vedení

Nesehnutí nemá ředitele či ředitelku. Nejvyšší funkci má statutární zástupce/kyně, který/á je volen/a na půl roku Radou na Valné hromadě. Šanci stát se zástupcem/kyní má každý, kdo je v Radě, bez ohledu na svůj gender. V současném a uplynulém období tuto funkci zastával muž.

Ve sdružení funguje demokratické rozhodování, kdy veškeré věci projednávají, schvalují a diskutují jednotliví koordinátoři a koordinátorky kampaní společně na různých zaměřených schůzkách (průvozní, finanční, kampaňové, koncepční). Každý je vyslechnut a na jeho názor je brán ohled.

Zaměstnanci a zaměstnankyně

Koordinátory kampaně Zaostřeno na hypermarkety, Ekoporadna, Jídlo místo zbraní jsou muži. Ženy jsou koordinátorky kampaní Ženská práva jsou lidská práva, Bezpečí pro uprchlíky, Za práva zvířat. Koordinátorkou dobrovolníků je také žena. Další pozicí v Nesehnutí je zajišťování provozu organizace (IT práce, starost o sklad, spravování porouchaných věcí a drobné opravy), na této pozici je muž. Grantový fundraising, individuální fundraising, finanční koordinování, účetnictví a knihovnu mají na starosti ženy.

Obecně se tedy dá říci, že rozložení žen a mužů v pozicích koordinátorů a koordinátorek kampaní je genderově vyrovnané. Zajímavé ale je genderové rozložení podle oblastí zájmů. To je již rozdělené podle témat určených stereotypně pro muže a ženy. Globálními tématy (ekologie, zbraně, obchod) se zabývají muži a témata zaměřené na lidi a vztahy (uprchlíci, ženy, dobrovolníci) se zabývají ženy. To se shoduje s tím, co píše Kolářová (2007), že globální prostor a globální témata jsou maskuliní a témata lokální, především domov a tradice, jsou feminní. Stejně tak Bourdieu (2000) přiřazuje veřejný prostor mužům a soukromý ženám. Témata žen jsou zaměřena především na ostatní lidi, což vychází právě ze soukromého prostoru, který je ženám vyhrazen, tedy rodina a vztahy, s čímž je spojena především péče o druhé a pomoc druhým. Tyto genderové role se ženy učí již jako malé děti v průběhu socializace. To by vysvětlovalo i to, proč ženy daleko častěji než muži vykonávají dobrovolnou práci (viz dále).

Dobrovolníci a dobrovolnice

Organizace je víceméně závislá na práci dobrovolníků a dobrovolnic. Nesehnutí jich má přihlášených 237. Z toho je 52 mužů a 185 žen. Avšak ne všichni jsou stále aktivní. Každá kampaň má své stálé dobrovolníky/ice, a pak ty, kteří se zapojují do aktivit více kampaní, podle toho, co je nejvíce zaujme. Podle jejich počtů je aktivně zapojeno v kampani Ekoporadna, Jídlo místo zbraní a

Za práva zvířat je počet dobrovolníků a dobrovolnic vyrovnaný. Kampaň za ženská práva má pouze jednoho dobrovolníky a zbytek jsou dobrovolnice, v kampani Uprchlíci převažují ženy, jsou čtyři a muži jsou dva, u kampaně zaměřené na zbraně převažují muži, stejně jako u kampaně proti hypermarketům. V doprovodných aktivitách, jako jsou korektury textů, překlady, pomoc na infostancích atd. výrazně převládají ženy.

3. Zajištění rovných podmínek a příležitostí pro zaměstnance a zaměstnankyně

V Nesehnutí nenalézám žádné provinění proti rovným podmínkám a příležitostem zaměstnanců a zaměstnankyň. Je zde rovnost při rozhodování o chodu organizace: všichni mají jeden hlas, který má stejnou váhu, nezáleží tedy, zda jde o hlas muže či ženy.

Na podporu rovných příležitostí pro muže a ženy a sladování osobního a rodinného života se zaměstnáním je pomýšleno tak, že některou práci lze vykonávat z domova, také zde není pevně stanovená pracovní doba, a v mnoha případech se nejedná o práci na plný úvazek.

Komentář [J2]: Chybí zde komentář za pomoci genderové teoretické literatury. Možná by stálo za to zjistit zkušenosti mužů brigádníků, které by mohly posloužit jako příklady dobré praxe a mohly zlákat další uchazeče z řad mužů.

D. REFLEXE PRŮBĚHU PRAXE

1. Má činnost během praxe

Jako dobrovolnice v rámci kampaně Bezpečí pro uprchlíky zpracovávám metodiku Multikulturní ženské skupiny. Tyto skupiny by mohly začít fungovat během roku 2009. Setkávání by probíhalo jednou za dva týdny. Ženy by mohly přijít i se svými dětmi, o které by se starala jedna dobrovolnice. Smyslem tohoto projektu má být možnost setkávání příchozích žen (azylantek i žen čekajících na azyl, označuji je však jako Příchozí podle knihy V. Roubalové „Příchozí“ (2005), protože slovo cizinec a uprchlík má negativní konotace) s českými ženami. Tyto skupiny by rozšířily možnosti setkávání a seznamování, protože v Brně, pokud vím, takovéto skupiny žádná jiná organizace nedělá. Cílem těchto skupin je především poznávání domovských kultur příchozích českými ženami a poznávání české kultury a české společnosti příchozími, a navázání bližších kontaktů s lidmi žijícími v našem okolí. Takováto seznámení jsou prospěšná oběma stranám, protože obohacují vlastní vidění světa. V rámci zpracovávání dané metodiky kontaktuji i paní Věru Roubalovou, která se tématem uprchlictví zabývá již dlouho a multikulturní ženské skupiny vede již několik let.

2. Využití znalostí získaných během studia v rámci praxe

Během praxe v kampani Bezpečí pro uprchlíky jsem nic ze znalostí získaných během studia genderu nepoužila. Dovedu si však představit, že bych využila znalosti z oblasti interkulturní psychologie. Také by se mi hodily znalosti ohledně vnímání genderu z pohledu různých kultur. Jistě by bylo zajímavé, zařadit předmět s takovouto tematikou do studijních osnov oboru gender. Podívat se na to, jak jsou ženy vnímány v jiných kulturách a náboženstvích, protože veškeré pozantky o genderu, vychází převážně z našeho křesťanského euroamerického prostředí.

Uplatnění absolventa/absolventky oboru Gender Studies v Nesehnutí vidím především v kampani Ženská práva jsou lidská práva, kde by své znalosti mohl/a uplatnit například při akcích proti domácímu násilí, popularizaci poznatků širší veřejnosti nebo při vydávání různých informačních letáků nebo publikací.

E. CELKOVÉ ZHODNOCENÍ ORGANIZACE

1. Jak na mě organizace působila

Sdružení na mě působilo velmi příznivým dojmem. Je otevřené novým nápadům a každá aktivnost a snaha se cení. Každý může přijít s návrhem, nad kterým se vážně uvažuje. Všichni lidé zde jsou milí a přátelští. Není zde žádná rivalita, ale zájem a respekt nad prací druhých.

2. Silné stránky organizace

Silnými stránkami sdružení je demokratický proces rozhodování ve všech záležitostech. I když někdy může cesta k řešení trvat déle, ale přispívá to k vzájemnému respektu a zažehnání možných rozepří a nespokojenosti již v začátku. Přátelské prostředí. Otevřenost novým nápadům. Ambicióznost celé organizace. Mnoho nadšených dobrovolníků a dobrovolnic, kteří nejsou lhostejní ke svému okolí a kteří mají dobré nápady, které neváhají realizovat.

3. Slabé stránky organizace

Slabou stránkou organizace je její malá velikost a neúplná profesionalizovanost. S tím je spojeno to, že nemůže tak plně konkurovat větším a profesionálním organizacím. Například při podání podobného grantu ho pravděpodobněji dostane větší a profesionální organizace. Další slabou stránkou je nedostatek financí, s kterým se organizace potýká, protože nemůže plně realizovat všechny aktivity a zaplatit profesionalizaci svých zaměstnanců/kyň.

4. Problémy, se kterými se organizace potýká

Některé problémy s kterými se organizace potýká jsem naznačila již výše. Je to tedy především to, že některé kampaně se potýkají s nedostatkem financí, a proto někdy obtížně mohou realizovat již běžící projekty nebo začínat s novými projekty.

Organizace vznikla jako aktivistické hnutí založené pouze na práci dobrovolníků/ic. Postupem času se ale lidé vzdělali a celá organizace se posunula jinam. V současnosti se proto snaží o profesionalizaci, kterou chce skloubit s původním aktivismem. Od zaměstnanců/kyň tedy chce aktivismus, ale zároveň i vzdělávání se a profesionalizaci, za což je ale kvůli nedostatku financí nemůže dostatečně ocenit.

5. Jak vidím vývoj Nesehnutí v budoucnu

Organizace si musí zajistit více peněz, aby se mohla profesionalizovat. Nemusí se snažit konkurovat jiným větším organizacím, ale soustředit se na „mezery v poptávce“ a ty se snažit vyplnit. Stéle by si měla udržet svůj aktivismus a upozorňovat veřejnost na problémy, které jsou opomíjené. A ty pak pokud je dále nepřevezme jiná organizace, řešit sama.

POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY

Bourdieu, P. (2000). *Nadvláda mužů*. Praha: Karolinum.

Kolářová, M. (2007): Globální muž a lokální žena? Feministický pohled na globalizaci. In: *Gender, rovné příležitosti, výzkum ročník 1/2007*. Sociologický ústav AV ČR, Praha.

Roubalová V., Günterová T., Kostlán F. (2005). *Příchozí*. G plus G.

<http://nesehnuti.cz>